

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

1999

Julkaistu Helsingissä 29 päivänä huhtikuuta 1999

N:o 530—536

SISÄLLYS

N:o		Sivu
530	Kokoontumislaki	1289
531	Laki poliisilain 18 ja 19 §:n muuttamisesta	1295
532	Laki uskonnonvapauslain 3 §:n muuttamisesta	1296
533	Laki järjestyksenvalvojista	1297
534	Laki ulkoilulain 22 §:n muuttamisesta	1301
535	Laki merimieslain 74 §:n muuttamisesta	1302
536	Laki rikoslain muuttamisesta	1303

N:o 530

Kokoontumislaki

Annettu Helsingissä 22 päivänä huhtikuuta 1999

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain tarkoitus

Tämän lain tarkoituksena on turvata hallitusmuodossa säädetyn kokoontumisvapauden käyttämistä sekä ohjata yleisten kokousten ja yleisötilaisuuksien järjestämistä tarpeellisilla järjestysluontoisilla säännöksillä.

2 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan yleisiin kokouksiin ja yleisötilaisuuksiin.

Yleisellä kokouksella tarkoitetaan tässä laissa mielenosoitusta tai muuta kokoontumisvapauden käyttämiseksi järjestettyä tilai-

suutta, johon muutkin kuin nimenomaisesti kutsutut voivat osallistua tai jota he voivat seurata. Yleisenä kokouksena ei kuitenkaan pidetä sellaista mielenosoitusta, joka on tarkoitettu ainoastaan yksittäisten henkilöiden mielipiteen ilmaisemista varten.

Yleisötilaisuudella tarkoitetaan tässä laissa yleisölle avoimia huvitilaisuuksia, kilpailuja, näytöksiä ja muita niihin rinnastettavia tilaisuuksia, joita ei ole pidettävä yleisinä kokouksina. Jos tilaisuuteen osallistuminen edellyttää kutsua tai määrätyn yhteisön jäsenyyttä, sovelletaan siihen tämän lain säännöksiä yleisötilaisuudesta, jollei tilaisuutta osanottajien lukumäärän, tilaisuuden laadun tai muiden erityisten syiden perusteella voida pitää luonteeltaan yksityisenä.

Tätä lakia ei sovelleta julkisyhteisöjen järjestämiin virallisiin tilaisuuksiin eikä uskonnollisten yhdyskuntien tunnusomaiseen toimintaan kuuluviin tilaisuuksiin, jotka järjestetään julkista uskonnonharjoitusta varten yhdyskunnan omissa tai niitä vastaavissa tiloissa.

HE 145/1998
PeVM 13/1998
EV 299/1998

3 §

Tilaisuuden järjestämisen yleiset periaatteet

Yleinen kokous ja yleisötilaisuus on järjestettävä rauhanomaisesti sekä osanottajien tai sivullisten turvallisuutta vaarantamatta ja heidän oikeuksiaan loukkaamatta. Tällaista tilaisuutta järjestettäessä on huolehdittava siitä, ettei kokoontumisesta aiheudu huomattavaa haittaa ympäristölle.

Ketään ei saa yleistä kokousta tai yleisötilaisuutta järjestettäessä asettaa ilman hyväksyttävää syytä eri asemaan henkilöön liittyvän syyn perusteella.

4 §

Turvaamis- ja edistämisvelvollisuus

Julkisen vallan on edistettävä kokoontumisvapauden käyttämistä turvaamalla oikeus kokoontua ilman ulkopuolista häiriötä ja luomalla edellytyksiä yleisten kokousten järjestämiselle.

2 luku

Yleiset kokoukset

5 §

Yleisen kokouksen järjestämisoikeus

Yleisen kokouksen saa järjestää täysivaltainen henkilö, yhteisö ja säätiö. Vajaavaltainen, joka on täyttänyt 15 vuotta, saa järjestää yleisen kokouksen, jollei ole ilmeistä, että hän ei kykene vastaamaan järjestäjälle lain mukaan kuuluvista velvoitteista. Muu vajaavaltainen saa järjestää yleisen kokouksen yhdessä täysivaltaisen henkilön kanssa.

6 §

Osallistumisoikeus yleiseen kokoukseen

Jokaisella on oikeus osallistua yleiseen kokoukseen.

7 §

Ilmoitusvelvollisuus

Järjestäjän on tehtävä ulkona yleisellä paikalla järjestettävästä yleisestä kokouksesta

suullisesti tai kirjallisesti ilmoitus kokouspaikan poliisille vähintään kuusi tuntia ennen kokouksen alkamista. Myöhemminkin tehtyä ilmoitusta voidaan pitää pätevänä, jos kokouksen järjestämisestä ei aiheudu kohtuutonta haittaa yleiselle järjestykselle.

Ilmoitus voidaan tehdä myös sellaisesta ulkona yleisellä paikalla järjestettävästä mielenosoituksesta, joka on tarkoitettu ainoastaan yksittäisten henkilöiden mielipiteen ilmaisemista varten. Tällöin mielenosoitukseen sovelletaan tämän lain säännöksiä yleisestä kokouksesta 5 §:ää lukuun ottamatta.

8 §

Ilmoituksen sisältö

Yleistä kokousta koskevan ilmoituksen tulee sisältää seuraavat tiedot:

- 1) kokouksen järjestäjä;
- 2) kokouksen tarkoitus;
- 3) kokouspaikka tai kulkueen reitti;
- 4) kokouksen alkamisaika ja arvioitu päätymisaika;
- 5) järjestäjän asettamat järjestyksenvalvojat; sekä
- 6) kokouksessa käytettävät rakennelmat ja muut erityisvälineet.

Kokouksen järjestäjän on lisäksi nimettävä ilmoituksessa yhteydenpitoa varten henkilö, jonka on oltava poliisin tavoitettavissa kokouksen järjestämistä koskevissa asioissa (*yhteyshenkilö*).

9 §

Yleiset kokouspaikat

Yleisen kokouksen saa järjestää ulkona yleisellä torilla, aukiolla, katualueella tai muussa sellaisessa kokoustarkoitukseen soveltuvassa yleisessä paikassa ilman omistajan tai haltijan lupaa. Omistaja tai haltija voi rajoittaa tällaisen paikan käyttämistä kokoustarkoitukseen, jos kokouksen järjestämisestä on odotettavissa kohtuutonta haittaa omistajalle, haltijalle tai ympäristölle.

10 §

Kokouspaikkaa koskevat rajoitukset

Jos samassa paikassa ilmoitetaan järjestettäväksi samanaikaisesti useita yleisiä kokouksia eikä niiden samanaikainen järjestä-

minen ole mahdollista, etusija on kokousilmoituksen ensimmäisenä tehneellä järjestäjällä, jollei kokouspaikan perinteisestä tai sopimukseen perustuvasta käytöstä muuta johdu. Poliisi voi tällöin osoittaa yhteyshenkilöiden kanssa neuvoteltuaan muut kokoukset siirrettäviksi toiseen ajankohtaan tai toiseen, kokouksen tarkoituksen kannalta sopivaan paikkaan.

Jos yleisen kokouksen järjestäminen ilmoitetussa paikassa vaarantaa ihmisten turvallisuutta, aiheuttaa huomattavaa haittaa ympäristölle tai vahinkoa omaisuudelle, häiritsee kohtuuttomasti sivullisia tai liikennettä taikka valtiovierailuun tai julkisyhteisön järjestämään kansainväliseen kokoukseen kuuluvaa tai suojelun tarpeeltaan niihin rinnastettavaa tilaisuutta, poliisi voi yhteyshenkilön kanssa neuvoteltuaan osoittaa kokouksen siirrettäväksi toiseen, kokouksen tarkoituksen kannalta sopivaan paikkaan.

Poliisi voi lisäksi liikenteen sujuvuuden sitä vaatiessa ja yhteyshenkilön kanssa neuvoteltuaan määrätä kulkueen reittiä muutettavaksi ottaen kuitenkin huomioon, ettei reitin muutoksella vaaranneta kulkueen tarkoitusta.

Poliisi voi ryhtyä tässä pykälässä mainittuihin toimenpiteisiin ilman neuvottelua yhteyshenkilön kanssa, jos yhteyshenkilö ei ole tavoitettavissa.

11 §

Kokousvälineet

Yleisessä kokouksessa saa käyttää julisteita, tunnuksia, äänenvahvistimia ja muita tavanomaisia kokousvälineitä sekä tilapäisiä rakennelmia. Järjestäjän on tällöin huolehdittava siitä, etteivät ne aiheuta vaaraa tai kohtuutonta haittaa osanottajille, sivullisille tai ympäristölle.

3 luku

Yleisötilaisuudet

12 §

Yleisötilaisuuden järjestäminen

Yleisötilaisuuden saa järjestää täysivaltainen henkilö, yhteisö ja säätiö. Vajaavaltainen saa järjestää yleisötilaisuuden yhdessä täysivaltaisen henkilön kanssa.

Yleisötilaisuutta ei saa järjestää pitkäperjantain, ensimmäisen pääsiäispäivän eikä ensimmäisen joulupäivän aattoillasta kello 18 alkaen kahdenkymmenenneljän tunnin aikana, ellei poliisi hakemuksesta myönnä tähän lupaa.

13 §

Omistajan tai haltijan suostumus

Yleisötilaisuuden järjestäjän on hankittava järjestämispaikan omistajan tai haltijan suostumus paikan käyttämiseen tilaisuutta varten.

Velvollisuudesta hankkia tekijänoikeudenhaltijan suostumus tekijänoikeuslain (404/1961) suojaaman teoksen esittämiseen tilaisuudessa säädetään erikseen.

14 §

Ilmoitus

Järjestäjän on tehtävä yleisötilaisuuden järjestämisestä kirjallinen ilmoitus järjestämispaikan poliisille vähintään viisi vuorokautta ennen tilaisuuden alkamista. Poliisi voi hyväksyä myöhemminkin tehdyn ilmoituksen, jos tilaisuuden järjestämisestä ei aiheudu haittaa yleiselle järjestykselle eikä määrääjän laiminlyönti vaikeuta kohtuuttomasti poliisille lain mukaan kuuluvien tehtävien täyttämistä.

Ilmoitusta ei tarvitse kuitenkaan tehdä sellaisesta yleisötilaisuudesta, joka osanottajien vähäisen määrän, tilaisuuden luonteen tai järjestämispaikan vuoksi ei edellytä toimenpiteitä järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi tai sivullisille ja ympäristölle aiheutuvan haitan estämiseksi taikka erityisiä liikennejärjestelyjä.

Ilmoituksen sisällöstä on voimassa, mitä 8 §:ssä säädetään yleistä kokousta koskevista ilmoituksesta. Poliisi voi vaatia tarvittaessa selvityksiä myös muista yleisötilaisuuden järjestämiseen liittyvistä seikoista.

15 §

Yleisötilaisuuden kieltäminen

Poliisilla on oikeus kieltää yleisötilaisuuden järjestäminen, jos muut toimenpiteet eivät ole riittäviä ja jos on ilmeistä, että:

1) tilaisuuden järjestäminen on lainvastaista tai sen järjestämisessä rikotaan olen-

naisesti tätä lakia tai sen nojalla annettuja määräyksiä;

2) järjestystä ja turvallisuutta ei voida ylläpitää;

3) tilaisuuden järjestäminen aiheuttaa vaaraa terveydelle tai vahinkoa omaisuudelle; tai

4) tilaisuuden järjestäminen aiheuttaa huomattavaa haittaa sivullisille tai ympäristölle.

16 §

Vastuuvakuutus

Jos tilaisuuden järjestämisestä voi aiheutua vahinkoa henkilölle tai omaisuudelle, poliisi voi määrätä yleisötilaisuuden järjestämisen edellytykseksi, että järjestäjällä on riittävä vastuuvakuutus mahdollisen korvausvelvollisuutensa varalta.

4 luku

Järjestyksenpito

17 §

Järjestäjän ja puheenjohtajan yleiset velvollisuudet

Yleisen kokouksen ja yleisötilaisuuden järjestäjän on huolehdittava järjestyksen ja turvallisuuden säilymisestä sekä lain noudattamisesta tilaisuudessa. Samat velvollisuudet kuuluvat myös yleisen kokouksen puheenjohtajalle, jos sellainen valitaan.

18 §

Järjestyksenvalvojat

Yleisen kokouksen tai yleisötilaisuuden järjestäjä voi asettaa järjestyksenvalvojia, joiden kelpoisuusvaatimuksista, valtuuksista ja velvollisuuksista säädetään järjestyksenvalvojista annetussa laissa (533/1999). Oikeudesta keskeyttää yleinen kokous tai yleisötilaisuus taikka määrätä se päättymään on kuitenkin voimassa, mitä tässä laissa säädetään.

19 §

Poliisin tehtävät

Poliisin tehtävänä on turvata kokoontu-

misvapauden käyttämistä. Poliisiin tulee myös valvoa, että järjestäjä ja puheenjohtaja täyttävät tämän lain mukaiset velvollisuutensa, sekä ryhtyä tarvittaessa toimenpiteisiin järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi yleisessä kokouksessa ja yleisötilaisuudessa.

Poliisilla ja pelastusviranomaisella on virkatehtävässään vapaa pääsy yleiseen kokoukseen ja yleisötilaisuuteen.

20 §

Poliisin antamat ohjeet ja määräykset

Poliisi voi tarvittaessa antaa yleisen kokouksen tai yleisötilaisuuden järjestämisestä ennakoita tai tilaisuuden aikana ohjeita ja määräyksiä:

1) yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi;

2) terveyden, omaisuuden tai ympäristön vahingoittumisen estämiseksi taikka ympäristölle aiheutuvan haitan rajoittamiseksi;

3) sivullisten oikeuksien turvaamiseksi; sekä

4) liikenteen sujuvuuden turvaamiseksi.

21 §

Yleisen kokouksen keskeyttäminen ja päättäminen

Yleisen kokouksen puheenjohtajan tai järjestäjän on keskeytettävä kokous tai määrättävä se päätymään, jos kokouksen jatkamisesta aiheutuu välitöntä vaaraa ihmisten turvallisuudelle, omaisuudelle tai ympäristölle.

Päällystään kuuluvalla poliisilla on oikeus keskeyttää yleinen kokous tai määrätä se päätymään, jolleivät muut toimenpiteet ole osoittautuneet riittäviksi, 1 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa sekä silloin, kun yleistä kokousta järjestettäessä muutoin toimitaan olennaisesti lainvastaisesti.

22 §

Yleisötilaisuuden estäminen, keskeyttäminen ja päättäminen

Yleisötilaisuuden järjestäjän on peruutettava tai keskeytettävä tilaisuus taikka määrättävä se päätymään 15 §:ssä mainituilla perusteilla. Poliisilla ja järjestyksenvalvojalla on vastaavilla perusteilla oikeus estää tai keskeyttää yleisötilaisuus tai määrätä se

päättymään, jos muut toimenpiteet eivät ole osoittautuneet riittäviksi.

Mitä 1 momentissa säädetään yleisötilaisuudesta, koskee vastaavasti tällaiseen tilaisuuteen kuuluvaa ohjelmanumeroa tai muuta tapahtumaa.

23 §

Kielletyt esineet ja aineet

Yleisessä kokouksessa tai yleisötilaisuudessa taikka niiden välittömässä läheisyydessä ei saa pitää hallussa ampuma-asetta, räjähdysainetta, teräasetta tai muuta sellaista esinettä tai ainetta, jota on perusteltua aiheuttaa epäillä voitavan käyttää henkeen tai terveyteen kohdistuvan rikoksen tekemiseen.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei koske viran tai tehtävän vuoksi tarpeellista tai virkapukuun kuuluvaa aseistusta eikä tilaisuuden ohjelmassa tai urheilukilpailuissa tarvittavia esineitä tai aineita.

Järjestäjällä ja poliisilla on oikeus kieltää päihdyttävien aineiden hallussapito yleisessä kokouksessa tai yleisötilaisuudessa.

Järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi järjestäjällä ja poliisilla on myös oikeus määrätä järjestyksenvalvoja tarkastamaan tilaisuuden osanottajat ja näiden mukana olevat tavarat, jos tämä on tarpeen tilaisuuden erityisluonteen vuoksi tai on perusteltua aiheuttaa epäillä, että tilaisuuteen osallistuvilla on hallussaan 1 momentissa tai 3 momentin nojalla kiellettyjä esineitä tai aineita. Järjestyksenvalvojan tekemästä tarkastuksesta säädetään järjestyksenvalvojista annetussa laissa.

24 §

Kokousvälineiden ja rakennelmien poistaminen sekä alueen puhdistaminen

Yleisen kokouksen ja yleisötilaisuuden järjestäjän on huolehdittava siitä, että kokousvälineet ja tilaisuudessa käytetyt rakennelmat poistetaan tilaisuuden päätyttyä ilman aiheutonta viivytystä, jollei paikan omistajan tai haltijan kanssa ole toisin sovittu. Roskaantuneen paikan puhdistamisesta noudatetaan, mitä jätelaissa (1072/1993) säädetään.

5 luku

Seuraamukset

25 §

Rikoslain rangaistussäännökset

Rangaistus syrjinnästä yleistä kokousta tai yleisötilaisuutta järjestettäessä säädetään rikoslain (39/1889) 11 luvun 9 §:ssä.

Rangaistus poliittisten toimintavapauksien loukkaamisesta säädetään rikoslain 14 luvun 5 §:ssä ja rangaistus kokouksen estämisestä rikoslain 14 luvun 6 §:ssä.

26 §

Kokoontumisrikkomus

Joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta

1) laiminlyö 7 §:n 1 momentissa tai 14 §:n 1 momentissa säädetyn ilmoitusvelvollisuuden aiheuttaen huomattavaa vaaraa yleiselle järjestykselle ja turvallisuudelle,

2) järjestää yleisötilaisuuden vastoin poliisin 15 §:n nojalla antamaa kieltoa,

3) rikkoo olennaisesti poliisin 10, 16 tai 20 §:n nojalla antamia määräyksiä,

4) laiminlyö olennaisesti 17 §:ssä, 21 §:n 1 momentissa tai 22 §:ssä säädetyn järjestäjän tai puheenjohtajan velvollisuuden tai

5) rikkoo 23 §:ssä säädetyn tai sen nojalla annetun kiellon,

on tuomittava, jollei teosta ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *kokoontumisrikkomuksesta* sakkoon.

27 §

Menettämisseuraamus

Yleisessä kokouksessa tai yleisötilaisuudessa vastoin 23 §:n 1 momentissa säädettyä kieltoa hallussapidetyt esineet ja aineet voidaan tuomita valtiolle menetetyiksi.

6 luku

Erinäiset säännökset

28 §

Muutoksenhaku

Tämän lain nojalla tehtyyn poliisin päätök-

seen haetaan muutosta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Tämän lain nojalla tehtyä päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomainen toisin määrää.

29 §

Tarkemmat säännökset

Tarkempia säännöksiä yleisötilaisuuksien järjestämisestä voidaan antaa asetuksella.

Sisäisestä turvallisuudesta vastaava ministeriö voi antaa tarkempia säännöksiä ja ohjeita 16 §:ssä säädetyn vastuuvakuutuksen vähimmäisehdoista sekä 20 §:n nojalla annettavista yleisötilaisuuksien järjestämistä koskevista poliisin määräyksistä ja ohjeista.

7 luku

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

30 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä syyskuuta 1999.

Helsingissä 22 päivänä huhtikuuta 1999

Tällä lailla kumotaan seuraavat lait niihin myöhemmin tehtyine muutoksineen:

- 1) yleisistä kokouksista 20 päivänä helmikuuta 1907 annettu laki (6/1907) sekä
- 2) julkisista huvitilaisuuksista 9 päivänä elokuuta 1968 annettu laki (492/1968).

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

31 §

Siirtymäsäännös

Ennen tämän lain voimaantuloa tehdyt lupahakemukset julkisen huvitilaisuuden järjestämiseksi käsitellään tämän lain mukaisina yleisötilaisuuksia koskevin ilmoituksina.

Yleisötilaisuudet, joiden järjestämiseen on ennen tämän lain voimaantuloa myönnetty julkisista huvitilaisuuksista annetussa laissa tarkoitettu lupa, voidaan järjestää voimassa olevien lupaehtojen mukaisesti ilman uutta ilmoitusta.

Edellä 30 §:n 2 momentin 2 kohdassa kumotun lain nojalla annettuun asetukseen perustuvan järjestysmieheksi hyväksymisen pysymisestä voimassa tämän lain voimaantulon jälkeen säädetään erikseen.

Tasavallan Presidentti
MARTTI AHTISAARI

Oikeusministeri *Johannes Koskinen*

N:o 531

L a k i

poliisilain 18 ja 19 §:n muuttamisesta

Annettu Helsingissä 22 päivänä huhtikuuta 1999

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 7 päivänä huhtikuuta 1995 annetun poliisilain (493/1995) 19 §:n 3 momentti
 sekä
lisätään 18 §:ään uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy 3 momentiksi, seuraavasti:

18 §

Paikan ja alueen eristäminen

 Poliisin oikeudesta antaa yleisen kokouksen järjestämispaikkaa koskevia määräyksiä säädetään kokoontumislain (530/1999) 10 §:ssä.
 -----

19 §

Väkijoukon hajottaminen

 Yleisen kokouksen keskeyttämisestä ja päättämisestä säädetään kokoontumislain 21 §:ssä sekä yleisötilaisuuden estämisestä, keskeyttämisestä ja päättämisestä saman lain 22 §:ssä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä syyskuuta 1999.

Helsingissä 22 päivänä huhtikuuta 1999

Tasavallan Presidentti
MARTTI AHTISAARI

Oikeusministeri *Johannes Koskinen*

N:o 532

L a k i

uskonnonvapauslain 3 §:n muuttamisesta

Annettu Helsingissä 22 päivänä huhtikuuta 1999

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 10 päivänä marraskuuta 1922 annetun uskonnonvapauslain (267/1922) 3 § seuraavasti:

3 §
Julkista uskonnonharjoitusta varten järjestettäviin tilaisuuksiin sovelletaan kokoontumislain (530/1999) säännöksiä yleisestä kokouksesta, jollei tilaisuus kuulu uskonnollisen yhdyskunnan tunnusomaiseen toimintaan

ja sitä järjestetä julkista uskonnonharjoitusta varten yhdyskunnan omissa tai niitä vastavissa tiloissa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä syyskuuta 1999.

Helsingissä 22 päivänä huhtikuuta 1999

Tasavallan Presidentti
MARTTI AHTISAARI

Oikeusministeri *Johannes Koskinen*

N:o 533

Laki**järjestyksenvalvojista**

Annettu Helsingissä 22 päivänä huhtikuuta 1999

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Soveltamisala

Tässä laissa säädetään niistä velvollisuuksista ja valtuuksista, jotka kokoontumislain (530/1999), ulkoilulain (606/1973), merimieslain (423/1978) tai majoitus- ja ravitsemisliikkeistä annetun asetuksen (727/1991) nojalla järjestystä ja turvallisuutta valvomaan asetulla henkilöllä (*järjestyksenvalvoja*) tehtävässään on, sekä tällaisen henkilön tehtävään hyväksymisestä.

Tätä lakia sovelletaan myös henkilöön, joka vartioimisliikelain (237/1983) 3 §:ssä tarkoitettun toimeksiannon johdosta on asetettu suorittamaan 1 momentissa mainittuun säädökseen perustuvaa järjestyksenvalvonta-tehtävää. Vartijaan ei tällöin sovelleta vartioimisliikelain 4—6 §:ää. Merimieslain 1 §:ssä tarkoitettuun työntekijään, joka merimieslain nojalla on asetettu järjestyksenvalvojaksi, sovelletaan tämän lain lisäksi merimieslakia ja muita erityyppäistä annettuja säännöksiä.

Oikeudesta keskeyttää yleinen kokous tai yleisötilaisuus tai määrätä se päätymään säädetään kokoontumislaisissa.

2 §

Järjestyksenvalvojan tehtävä ja toimialue

Järjestyksenvalvojaksi saadaan asettaa tehtävään suostuva henkilö, jonka poliisi on hyväksynyt järjestyksenvalvojaksi siten kuin 10 §:ssä säädetään.

Järjestyksenvalvojan tehtävänä on ylläpitää järjestystä ja turvallisuutta sekä estää rikoksia ja onnettomuuksia siinä tilaisuudessa tai

sillä alueella, jonne hänet on 1 §:n 1 momentissa mainitun säädöksen nojalla asetettu järjestyksenvalvojaksi (*toimialue*).

Järjestyksenvalvojan on toimittava laissa ja asetuksessa annettujen säännösten mukaisesti ja noudatettava poliisin sekä pelastus- ja muiden viranomaisten etukäteen tai tilaisuuden aikana antamia käskyjä ja määräyksiä.

3 §

Toiminnassa noudatettavat periaatteet

Järjestyksenvalvojan on toiminnassaan asetettava etusijalle sellaiset toimenpiteet, jotka edistävät yleisön turvallisuutta.

Järjestyksenvalvojan on toimittava asiallisesti ja tasapuolisesti sekä sovinnollisuutta edistäen. Järjestyksenvalvojan tulee ensisijaisesti neuvoin, kehotuksin ja käskyin ylläpitää järjestystä ja turvallisuutta toimialueellaan.

Järjestyksenvalvojan toimenpiteet on suoritettava aiheuttamatta suurempaa vahinkoa tai haittaa kuin on välttämätöntä tehtävän suorittamiseksi.

4 §

Turvallisuuden varmistaminen toimialueella

Järjestyksenvalvojan on erityisesti valvottava, ettei hänen toimialueellaan vaaranneta kenenkään turvallisuutta. Järjestyksenvalvojan on viipymättä ilmoitettava tietoonsa tulleistä turvallisuutta ilmeisesti vaarantavista seikoista tilaisuuden järjestäjälle tai alueen haltijalle ja ryhdyttävä heti turvallisuuden

säilyttämiseksi tarvittaviin kiireellisiin toimenpiteisiin kuten yleisön varoittaminen ja ohjaaminen pois vaara-alueelta sekä vaaran aiheuttajan poistaminen.

Jos tilaisuuden järjestäjän tai alueen haltijan ja järjestyksenvalvojan toimenpiteet vaaran estämiseksi eivät ole olleet riittäviä, järjestyksenvalvojan on ilmoitettava turvallisuutta vaarantavista seikoista poliisille ja tarpeen vaatiessa pelastusviranomaiselle.

5 §

Sivullisten ja ympäristön turvaaminen

Järjestyksenvalvojan on valvottava, ettei tilaisuudesta aiheudu vaaraa eikä kohtuutonta häiriötä sivullisille, liikenteelle taikka kotirauhalle.

Järjestyksenvalvojan tulee toimialueellaan myös valvoa, ettei toisten omaisuutta vahingoiteta eikä aiheuteta ympäristölle muuta vahinkoa kuin mitä voidaan pitää hyväksyttävänä tilaisuuden tarkoitus ja muut olosuhteet huomioon ottaen.

Järjestyksenvalvojan on viipymättä ilmoitettava tietoonsa tulleista 1 ja 2 momentissa tarkoitetuista seikoista tilaisuuden järjestäjälle tai alueen haltijalle sekä ryhdyttävä heti toimenpiteisiin vaaran, vahingon tai häiriön estämiseksi.

Jos tilaisuuden järjestäjän tai alueen haltijan ja järjestyksenvalvojan toimenpiteet 1 ja 2 momentissa tarkoitettua vaaran, häiriön tai vahingon estämiseksi eivät ole olleet riittäviä, järjestyksenvalvojan on ilmoitettava vaarasta, häiriöstä tai vahingosta poliisille ja tarpeen vaatiessa pelastusviranomaiselle.

6 §

Pääsyn estäminen

Järjestyksenvalvojan on estettävä pääsy toimialueelleen henkilöltä, jonka päihtymyksensä, käyttäytymisensä tai varustautumisensa vuoksi on perusteltua syytä epäillä vaarantavan siellä järjestystä tai turvallisuutta taikka joka ei ole täyttänyt sinne pääsyn edellytykseksi asetettua ikää.

Järjestyksenvalvojalla on lisäksi oikeus estää pääsy toimialueelleen henkilöltä:

1) jonka aikaisemman käyttäytymisensä perusteella on syytä epäillä vaarantavan siellä järjestystä tai turvallisuutta;

2) joka ei täytä ehtoja, jotka tilaisuuden

järjestäjä tai alueen haltija on asettanut sinne pääsemiselle, ottaen kuitenkin huomioon, mitä rikoslaisissa (39/1889) säädetään syrjinnästä; tai

3) jonka on syytä epäillä pitävän hallussaan esineitä tai aineita, joiden hallussapito siellä on lain taikka tilaisuuden järjestäjän tai poliisin asettamien ehtojen mukaan kielletty.

7 §

Henkilön poistaminen, kiinniottaminen ja säilöissäpito

Järjestyksenvalvojalla on oikeus poistaa toimialueeltaan henkilö, joka:

1) päihtyneenä häiritsee siellä järjestystä tai muita henkilöitä;

2) uhkaavasti esiintyen, meluamalla tai väkivaltaisuuksella häiritsee järjestystä tai vaarantaa turvallisuutta siellä; tai

3) huomautuksesta huolimatta jättää noudattamatta järjestyksen tai turvallisuuden ylläpitämiseksi annetun tarpeellisen käskyn.

Jos paikalta poistaminen on ilmeisesti riittämätön toimenpide eikä häiriötä tai vaaraa voida muutoin poistaa, järjestyksenvalvojalla on oikeus ottaa henkilö kiinni, jos kiinniottaminen on välttämätöntä muille henkilöille tai omaisuudelle aiheutuvan vakavan vaaran torjumiseksi. Kiinni otettu on viipymättä luovutettava poliisin haltuun. Oikeutta henkilön kiinniottamiseen järjestyksenvalvojalla ei kuitenkaan ole yleisessä kokouksessa.

Jos kiinni otettua ei voida viipymättä luovuttaa poliisille, järjestyksenvalvojalla on poliisin suostumuksella ja sisäisestä turvallisuudesta vastaavan ministeriön antamia ohjeita noudattaen oikeus pitää hänet säilössä enintään neljä tuntia kiinniottamisesta, kuitenkin enintään siihen asti kun tilaisuus on päättynyt ja yleisö poistunut tai kun kiinniottamisen peruste on muutoin lakannut.

Tämän lain nojalla aluksella kiinni otettu saadaan kuitenkin aluksen päällikön määräyksestä pitää säilössä, kunnes alus seuraavan kerran saapuu satamaan, jollei kiinniottamisen peruste ole sitä ennen lakannut.

8 §

Kielletyt esineet ja aineet

Järjestyksenvalvojalla on oikeus metallinilmaisinta tai muuta sellaista teknistä lai-

tetta käyttäen tarkastaa toimialueelleen pyrkivä tai siellä oleva henkilö sen varmistamiseksi, ettei hänellä ole yllään tai mukanaan sellaisia esineitä tai aineita, joilla voitaisiin aiheuttaa vaaraa järjestykselle tai turvallisuudelle taikka joiden hallussapito toimialueella on kielletty lain tai sen nojalla annetun määräyksen mukaan. Tilaisuuden järjestäjän tai poliisin kokoontumislain 23 §:n 4 momentin mukaan antaman määräyksen nojalla tai jos muusta syystä on perusteltua aihetta epäillä, että henkilöllä on hallussaan tällaisia esineitä tai aineita, saadaan henkilö ja hänen mukanaan olevat tavarat tarkastaa myös muulla sopivalla tavalla.

Järjestyksenvalvojalla on 7 §:n 2 momentissa tarkoitettun kiinnioton yhteydessä oikeus tarkastaa kiinni otettu sen varmistamiseksi, ettei tällä ole hallussaan esineitä tai aineita, joilla tämä voi vaarantaa säilöäpidon taikka aiheuttaa vaaraa itselleen tai muille.

Järjestyksenvalvojalla on oikeus ottaa pois tarkastuksessa tavatut 1 ja 2 momentissa tarkoitettut esineet ja aineet. Järjestyksenvalvojalla on myös oikeus ottaa pois hänen toimialueellaan olevalta henkilöltä tarkastuksessa tai muuten löydetty esine tai aine, jota voidaan käyttää henkeen tai terveyteen kohdistuvan rikoksen tekemiseen tai sellaisella rikoksella uhkaamiseen taikka jonka tuominen alueelle on muuten lain tai sen nojalla annetun määräyksen mukaan kielletty.

Pois otetut esineet ja aineet on viipymättä luovutettava poliisille taikka, jollei siihen ole lain mukaan estettä, palautettava omistajalleen tai haltijalleen hänen poistuessaan paikalta.

9 §

Voimakeinojen käyttö

Järjestyksenvalvojalla on tehtävänsä suorittaessaan oikeus henkilön pääsyn estämiseksi, paikalta poistamiseksi, kiinniottamisen toimittamiseksi, kiinni otetun tarkastamiseksi tai pakenemisen estämiseksi, esineen tai aineen poisottamiseksi taikka esteen poistamiseksi käyttää sellaisia tarpeellisia voimakeinoja, joita voidaan pitää puolustettavina.

Voimakeinojen puolustettavuutta arvioitaessa on otettava huomioon tehtävän tärkeys ja kiireellisyys, vastarinnan vaarallisuus, käytettävissä olevat voimavarat sekä muut

tilanteen kokonaisarvosteluun vaikuttavat seikat.

Järjestyksenvalvojan avustaessa poliisia on lisäksi voimassa, mitä poliisilain (493/1995) 27 §:ssä säädetään poliisimiestä tilapäisesti avustavan henkilön oikeudesta voimakeinojen käyttöön.

10 §

Järjestyksenvalvojaksi hyväksyminen

Järjestyksenvalvojaksi saadaan hyväksyä tehtävään sopiva täysivaltainen henkilö, joka on saanut sisäisestä turvallisuudesta vastaavan ministeriön hyväksymän koulutuksen. Järjestyksenvalvojan hyväksyy hänen kotikuntansa paikallispoliisi enintään viideksi vuodeksi kerrallaan. Poliisi voi peruuttaa hyväksymisen henkilöltä, joka ei enää täytä järjestyksenvalvojaksi hyväksymisen edellytyksiä.

Tilaisuuden laajuus ja luonne huomioon ottaen sekä muusta erityisestä syystä tilaisuuden toimeenpanopaikan paikallispoliisi voi hyväksyä järjestyksenvalvojaksi yksittäiseen tilaisuuteen myös henkilön, jolla ei ole 1 momentissa tarkoitettua koulutusta.

11 §

Järjestyksenvalvojan tunnus ja kortti

Tämän lain mukaisesti järjestyksenvalvojaksi asetetulla henkilöllä tulee tehtävää suorittaessaan olla sisäisestä turvallisuudesta vastaavan ministeriön vahvistama näkyvä tunnus. Muulla henkilöllä ei ole oikeutta tämän tunnuksen käyttämiseen.

Järjestyksenvalvojaksi 10 §:n 1 momentin mukaisesti hyväksytyllä henkilöllä on tehtävää suorittaessaan oltava poliisin antama järjestyksenvalvojakortti, joka on pyydetäessä esitettävä. Edellä 10 §:n 2 momentissa tarkoitettulla järjestyksenvalvojalla on vastaavasti oltava ja hänen on pyydetäessä esitettävä jäljennös päätöksestä, jolla hänet on hyväksytty tehtävänsä.

12 §

Rangaistussäännös

Järjestyksenvalvoja, joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta jättää noudattamatta 2 §:n 3 momentissa, 4 tai 5 §:ssä taik-

ka 6 §:n 1 momentissa säädetyn velvollisuutensa, on tuomittava, jollei muualla laissa ole säädetty ankarampaa rangaistusta, *järjestyksenvalvontarikkomuksesta* sakkoon.

Järjestyksenvalvontarikkomuksesta on tuomittava myös se, joka käyttää 11 §:n 1 momentissa tarkoitettua järjestyksenvalvojan tunnusta olematta sen käyttöön oikeutettu.

Järjestyksenvalvojan vastustamisesta säädetään rangaistus rikoslaissa.

13 §

Tarkemmat säännökset ja määräykset

Tarkemmat säännökset tämän lain soveltamisesta annetaan tarvittaessa asetuksella.

Sen lisäksi, mitä edellä säädetään, sisäisestä turvallisuudesta vastaava ministeriö voi antaa tarkempia määräyksiä 7 §:ssä säädetystä säilöissäpidosta ja siihen käytettävistä tiloista, 8 §:ssä säädetyn tarkastuksen suorit-

tamisesta, haltuun otettujen esineiden ja aineiden säilyttämisestä, voimakeinojen käytämisestä, voimankäyttövälineistä sekä järjestyksenvalvojan koulutuksesta ja järjestyksenvalvojaksi hyväksymisessä noudatettavasta menettelystä.

14 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä syyskuuta 1999.

Julkisista huvitilaisuuksista annetun asetuksen (687/1968) 11 §:n nojalla annettu hyväksyminen järjestysmieheksi pysyy voimassa tämän lain 10 §:n 1 momentissa tarkoitettuna järjestyksenvalvojaksi hyväksymisenä päätöksessä määrätyn ehdoin ja rajoituksin, kuitenkin enintään kolme vuotta tämän lain voimaantulopäivästä.

Helsingissä 22 päivänä huhtikuuta 1999

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Sisäasiainministeri *Kari Häkämies*

N:o 534

Laki

ulkoilulain 22 §:n muuttamisesta

Annettu Helsingissä 22 päivänä huhtikuuta 1999

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 13 päivänä heinäkuuta 1973 annetun ulkoilulain (606/1973) 22 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1343/1994, seuraavasti:

22 §
Leirintäalueen pitäjä voi asettaa järjestyksenvalvoja valvomaan järjestystä ja turvallisuutta leirintäalueella ja sen välittömässä läheisyydessä. Leirintäalueen sijaintipaikan paikallispoliisi voi tarvittaessa antaa leirintäalueen pitäjälle määräyksiä järjestyksenvalvojen asettamisesta. Järjestyksenvalvojan

kelpoisuusvaatimuksista, koulutuksesta, valtuuksista ja velvollisuuksista säädetään järjestyksenvalvojista annetussa laissa (533/1999).

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä syyskuuta 1999.

Helsingissä 22 päivänä huhtikuuta 1999

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Sisäasiainministeri *Kari Häkämies*

N:o 535

Laki

merimieslain 74 §:n muuttamisesta

Annettu Helsingissä 22 päivänä huhtikuuta 1999

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään 7 päivänä kesäkuuta 1978 annetun merimieslain (423/1978) 74 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

74 §

Järjestyksen ylläpitäminen

Sen lisäksi, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, merilain 15 luvussa tarkoitettua matkustajien kuljetusta suorittavan aluksen päällikkö voi asettaa järjestyksenvalvoja valvomaan järjestystä ja turvallisuutta aluksella ja

sen välittömässä läheisyydessä. Tässä momentissa tarkoitettun järjestyksenvalvojan kelpoisuusvaatimuksista, koulutuksesta, valtuuksista ja velvollisuuksista säädetään järjestyksenvalvojista annetussa laissa (533/1999).

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä syyskuuta 1999.

Helsingissä 22 päivänä huhtikuuta 1999

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Sisäasiainministeri *Kari Häkämies*

N:o 536

L a k i**rikoslain muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 22 päivänä huhtikuuta 1999

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 19 päivänä joulukuuta 1889 annetun rikoslain (39/1889) 3 luvun 8 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 496/1995, sekä
muutetaan 3 luvun 9 §:n 2 momentti ja 17 luvun 6 §:n 2 momentin 4 kohta, sellaisina kuin ne ovat, 3 luvun 9 §:n 2 momentti mainitussa laissa 496/1995 ja 17 luvun 6 §:n 2 momentin 4 kohta laissa 563/1998, seuraavasti:

3 luku

Perusteista, jotka poistavat teon rangaistavuuden tai sitä vähentävät

9 §

Milloin 8 tai 8a §:ssä, poliisilain 27 §:ssä taikka järjestyksenvalvojista annetun lain (533/1999) 9 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa on käytetty ankarampia voimakeinoja kuin sanottujen pykälien mukaan voidaan pitää puolustettavina, saadaan rangaistusta teon moitittavuutta vähentävien erityisten syiden perusteella alentaa niin kuin 1 momentissa säädetään taikka, jos siihen on erittäin painavia syitä, tekijä kokonaan vapauttaa rangaistuksesta.

Helsingissä 22 päivänä huhtikuuta 1999

Tasavallan Presidentti**MARTTI AHTISAARI**

17 luku

Rikoksista yleistä järjestystä vastaan

6 §

Järjestystä ylläpitävän henkilön vastustaminen

Järjestystä ylläpitävällä henkilöllä tarkoitetaan tässä pykälässä

4) järjestyksenvalvojista annetussa laissa (533/1999) tarkoitettua järjestyksenvalvojaa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä syyskuuta 1999.

Sisäasiainministeri *Kari Häkämies*

SDK/SÄHKÖINEN PAINOS

N:o 530—536, 2 arkkia

PÄÄTOIMITTAJA JARI LINHALA
OY EDITA AB, HELSINKI 1999